

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

»V edinosti je moč«.

»EDINOST« izhaja 2 krat na teden vsako sredo in saboto o poludne. Cena za vse leto je 6 gld., za polu leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri oporništvu in v trafikah v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 6 kr. — Naročnine, reklamacije in inserate prejema Oporništvo, via Torrente, »Nova tiskarna«.

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu in morajo biti frankirani. Rokopisi brez posebne vrednosti in poslanice se zaračunajo po pogodbi s tiskarjami se plačuje za vsako besedo 2 kr. Torrente: »Nuova Tipografia«; vsak mora biti ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznačeno) prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi

Temeljni pojmovi prave državne politike.

V.

Kakor smo v začetku rekli, jemati se ima v državno-pravnih zadevah v poštev tudi javno menenje. — »Vox populi, vox dei« — »Ljudski glas, božji glas« — to je pregovor, na kateri bi nekateri kar presegli, ako prem se človek nad nobeno stvarjo tako lahko ne vara, nego nad ljudskim glasom.

Javnega ali občnega menenja pa ne smemo zamenjati z duhom časa, o katerem smo govorili zadnjič; javno menenje ni v bistvu nič drugega, nego sodba ali razsodba velike množice, katera skoraj največkrat nema potrebne zmožnosti, da bi trezno in dobro sodila o javnih zadevah, ker na množico delajo razni uplivi. — Časnikarstvo so židje dandenes ponižali do navadne špekulacije, ono le redkoma zastopa pravo javno menenje; ali mnogi židovski listi to javno menenje pačijo in ker je časnikarstva posel, da dela javno menenje, zato so dandenes bogati in nemoralni židje preskrbeli tudi duševno prostitucijo. — Tudi nekateri ljudski govorniki, ki znajo dobro in visoko govoriti, delajo javno menenje zase. Množica posluša njih brbljanje in se da zapeljati.

Ljudstvo čestokrat gleda le na zunanost, kdor bolj kriči, ta napravlja nanj večji utisek. Prav zaradi tega pa je javno menenje kakor površje morja, vedno valovito; ono je pod uplivom raznih vetrov, prav zato pa se ga ne more imenovati nezmotljivo. — Res je sicer, da se je občna omika v zadnjem času mnogo povzdignola po šolah, po časnikih, društvih, zadrukah; ali vse to se godi le tako in v takej meri, da ogromna večina vendar še ne zna soditi samostalno. Posebno imamo mi v Avstriji nekatera društva in časopise, ki so močno razširjeni, in na katere na priliko dunajski »purgar« priseže; ali oni časopisi ne delajo drugega, nego nete sovražstvo med avstrijskimi narodi in zasledujejo edino le samopridne namene svojih patronov; njih namen je očevidno ta, da pomagajo nekej samopridnej stranki do krmila, ali pa da tako stranko vzdržijo na krmilu; za sredstva, kako to dosežejo, niso v zadregi: resnico teptajo z nogami, krepost, požrtvovalnost, plemenitost — vse to se tira v blato, vse gre le po kupčijsko, kakor v Izraelu, in spridenost, neznačajnost se olepšuje, da celo javno zagovarja. — A ne le, da tako časnikarstvo zavzema ostudno strankarsko stališče, ono se tudi navadno uklanja vspehu, momentannemu vspehu, ne vprašaje, ali ima ta uspeh tudi moralno podlogo.

Ako si kak državnik, kak minister po uspehih svoje politike pridobi

kak nimbus, ti časniki kar malikujejo ž njim in podlo klečepastvo gre tako daleč, da takega ministra celo nepravilnosti, krutosti kakor izliv modrosti obožavajo in, kakor o času Giskre, celo teorijo o takozvanih »Trinkgeldern« zagovarjajo.

Razen tega pa se zgodi, da takozvani svetovni listi, kakoršnih je nekoliko na Dunaji, tudi v najvažnejših, odličnih političnih prasanjih kar čez noč spreminjajo menenje. Kako so nekateri nemški dunajski listi Napoleona III. povzdigovali pred njegovim padom pri Sedan; vsaka njegova beseda jim je bila orakel; a par dni po Sedan smo v prav tistih listih čitali, da je bil Napoleon majhen duh, nič vreden politikar, a popolnoma pokvarjen človek.

Vsak pošten časnikar bi ne bil tako hitro samo zaradi nesreče Napoleona spremenil svojega menenja o njem, kajti zgodovina bode vendar morala priznati, da je bil Napoleon III. stvoritelj in začetnik čisto nove svetovne epohe in ženijalen državnik.

Ker pa se javno menenje tako ponareja, zato je temu naraven nastopek, da se po njem vzdigujejo na površje ljudje jako slabe vesti in pokvarjenega srca, mej tem ko se plemeniti značaji celó odtegnejo tekmovanju v javnem življenju, ker se jim studi zapeljano javno menenje.

Mnogokrat se skriva najgrši egoizem pod frigično čepico. Prav zato pa nemajo prav oni, ki javno menenje proklamujejo kot neko sodbo božjo, ampak prav ima zopet Bluntschli, ko piše: »Mnogokrat posamezna osoba presoja boljše stvari in dela boljše sklepe za prihodnost, nego pa javno menenje, kateremu taka misleča osoba nasprotuje.«

Na javno menenje, katero dela manj poučena masa ljudstva, ki skoraj nikoli ne sodi po lastnem prepričanju, ampak skoraj vedno le po utiski katere nanjo napravljajo zadnji učinki in uspehi, torej se ni zanašati, in oni ljudski tribunali, o katerih sanjajo nekateri radikalni osrečevalci sveta, bili bi najbrže uzor pristranosti in strankarskega boja. Le potem bi imelo javno menenje veljavo, ako bi bilo dokazano, da ni ustvarjeno po umetnih sredstvih, ampak, da je izraz pravega ljudskega mišljenja in prave ljudske morale.

Ako pa se slučajno javno menenje tudi popolnoma ujema z duhom časa, potem je to znamenje, da duh časa uže hitro prodré in državnik, kateri ima za svoje delovanje pomoč duha časa in javnega menenja, računati mora na velikanske uspehe in na srečo, po kateri se proslavi za vse čase. Ali ljudski glas je malokdaj božji glas.

Politični pregled.

Notranje dežele.

S popotovanjem cesarjeviča Rudolfa in visoke njegove soproge nam je še nekoliko dostaviti. Turški sultan je visoki par prav po orijentalški obdaril. Cesarjevič je prejel prekrasno sabljo, dva revolverja, umetno izdelana, dragoceno tobačnico z vdelanimi brilanti, dva arabska konja, bogato opravljen in vezeno sedlo, zaboj z sultan-tahakom, tružico s cigareti, vrečo kave Moka, popolno opravo za eno sobo z biserno matico in zaboj s preprogami in starinami. Cesarjevičina je prejela drago, vezeno sedlo, diadem vreden 30.000 gld. in od sultanke valide nočno obleko, vezeno z biseri in smaragdi in trivrstnimi brilantnimi gumbi.

Tudi napitnice srbskega kralja pri obedu 28. aprila ne moremo zamolčati. V napitnici je kralj izrekel veliko veselje nad tem, da sta dediča habsburške krone prva gosta mlade srbske kraljeve dinastije; naglašal je boj avstrijskih vojakov pod beligradskim obzidjem, skrb avstrijskega cesarja pri vsakej priliki za težnje pri vtrjevanji Srbije. Prizadevanje Srbije, da bode na vshodu ščit miru in civilizacije, olajšuje vzvišeno prijateljstvo avstrijskega cesarja in mnogovrstni trgovinski interesi, ki vežejo Srbijo na Avstro-ogersko. Kralj je poudarjal, da je vso svojo skrb na to obrnil, da je v temeljih razmere dobrega sosedsstva in srčnega lojalnega prijateljstva med obema državama. Kralj vidi v prihodnosti prestolnih dedičev okrepčanje teh razmer ter je rekel, da bo vedno sreden, ko bo mogel razodeti hvaležnost avstrijskemu cesarju.

V poslanski zbornici je 29. aprila predložila vlada novo pogodbo z severno železnico. V tej seji se je odpovedal dr. Kopp, levčarski vodja dunajskih poslancev, poslanstvu, in sicer prav zaradi nove pogodbe z severno železnico. Volilci na Dunaji so namreč imeli malo poprej mnogo obiskan šoh, v katerem so sklenili resolucijo zaradi vdružavljenja severne železnice. Kopp se je temu brez vspeha upiral; prišel je toraj v dilemo, da se mora odpovedati poslanstvu, ali pa — Rothschildu, in tako je zapustil na cedilu svoje volilce ter se vrnil v naročje Rothschildu, v katerem se baje prav dobro počiva.

Dalmatinski deželni odbor je dal 7000 gld. rižanske občini v podporo iz Črnegore povrnovših se Krivošjanov. Vrnoli so se skoraj vsi pobegli, le njihovi vodji so ostali v Črnejgori.

Hrvatske narodne stranke izvrševalni odbor je končal svoja posvetovanja in sklenol, naj se hišni red sabora tako premeni, da se izloči iz sabora za 8 dni tisti govornik, ki bi se nedostojno vedel, kdor bi se v drugič pregrešil zoper dostojnost, za vse zasedanje, v tretjič pa za vso volilno dobo.

Vnanje dežele.

Iz Varšave se poroča, da ruski car s carico in prestolnim dedičem koncem meseca maja misli obiskati Varšavo.

V Nici so ponoči od 29. na 30. aprila nabili na vogle anarhistične plakate, a ljudstvo se zanje ni menilo.

Na Španjskem so bile te dni nove volitve v državni zbor. Vlado kandidato

je bilo izvoljenih 329, opozicijskih pa le 98. Trdi se, da je vlada hudo pritiskala na volitve, in da je le vsled tega pritiska zmagala s toliko večino; vladni nasprotniki so se celo volitve vzdrževali. Sploh je na Španjskem zelo soparno politično vreme in zelo se je bati splošne revolucije. Častniki posadke Santa Colina v Kataloniji so hoteli provzročiti vstajo, a 30. aprila zjutraj so jih zaprli potem, ko je v boju padel kapitan Mangado in so bili drugi njegovi pristaši razkropljeni in postisnjeni čez mejo. Dokazalo se je tudi, da je bila nesreča na železnici, o kateri smo zadnjič poročili, delo zločinskih rok, ali hudodelci so neznani.

Tudi na Portugalskem so se začeli gibati republikanci; da Vecho je izdal svojim somišljenikom proklamacijo, v kateri prokuruje, da tudi za Portugalsko k malu pride odločilna ura, ko bo treba zastaviti vse sile, kar jih premore republikanska stranka.

V angleški gospodski zbornici je 1. t. m. Granville naznanil, da so vse velevlasti sprejele konferenco o egiptovskih zadevah, le turška vlada še ni odgovorila. Francoska je v odgovoru izrekla željo, naj bi se konferenca ne pečala le s denarstvenimi zadevami, temuč sploh z stanjem Egipta.

Iz Kahiru se 30. aprila poroča, da po zanesljivih vesteh Osman Digma Asuan brez odloga napade.

Krivi prorok je egiptovskim častnikom v Asuan poslal pismo, v katerem jih opominja, naj v desetih dneh Asuan zapuste, če ne, bodo uničeni. Asuan stoji na prvem kataraktu reke Nil in je južno mejno mesto pravega Egipta. Zelo naglo prodiranje krivega proroka je razumljivo, ker njemu celo treba ni pošiljati vojakov proti sovražniku, ker se upor vedno dalje proti Egiptu širi, da se uporne čete množijo, kakor bi iz zemlje rastle, v strah egiptovske vladi in v preglavico Angležem.

V mestu Toronto v Kanadi so zadnjega aprila našli v parlamentni palači mnogo dinamitnih patronov, s katerimi bi se bila mogla parlamentna palača razrušiti. Če pojda to tako dalje, moral se bode sedanji vek prekrstiti in imenovati dinamitni, ne pa papirni.

DOPISI.

Iz Barkovele, 1. maja. — (Nekaj žalo, dosti resnice. — Žalostno naše razmere). Včeraj smo se pošiljali po starej navadi v april; a vse nas je poslal v april »Jurjev« doktor. Ni dolgo, ko je vandral pravi ali »senčnat« urednik »Jurija s pušo« po okolici ter priporočal na novo oživljenega Jurja; dozdeva se mi, da je bil le senčnat, ki je slovenščino le za največjo silo lomil, a nam okoličanom po nemško (umejete po nemško) razkladal:

Der die das »Edinost« nicht gut,
»Jurij« wird sekiren bis Blut,
Dem Redacteur werden schon zeigen,
Muss brechen oder beugen,
»Jurij« wollen nicht stampiren
In Edinost-Tipografia,
Wollten uns dort polakiren,
Theuer rechnen, così via.
Auch die hohe Polizei
Sucht das Haar im Ei,
Will haben 600 Caution,
Darum grosse Collision;
Ma io vado da Naberger
Faremo guerra — boji!
Unser ist schon Občina,
Segue presto Servola,

Vogliamo anche Barcola;
Così l'«Edinost» se ne va.
Komarjev Janez wird chicanirt,
Damit er gut und dasig wird;
Muss werden Colaborator,
Mit bekantem Pescator,
Dem Beglückter der Okoličani
Dem fischen Sokol-Schani,
Der Malcontenten ganze Schaar
Con noi farà l'affar.
Jurja puška ga bo strupena,
Dopreremo auch polena,
Col revolver persin' si sbarrerà,
Ce ne daste baccalà.

Tako in enako v mešanici nam je pridigal »Jurjev« misijonar; a mi smo mu odgovarjali, da denarja ne damo, dokler ne vidimo »Jurja«; le eden je plačal menda 1 gold. — Prvo število »Jurja« smo res zagledali, a prav malo razumeli. »Jurij« je pri nas zgubil kredit že prvokrat; ali drugemu »Jurju« nismo hoteli iti na limanice. — 24. t. m. je moral izlaziti drugi broj »Jurja«, iskali so ga nekateri po Trstu, pa zastoj: »Jurij« se je le prikazal, kakor v sanjah, a zginol je zopet; drugoga nemamo od njega, nego recept, kako lahko postane tudi vsak izvoščik doktor, vsled česar ovržena je ona pravilica o padovanskem doktorju, ki je izvoščiku, ki ga je prosil, da bi ga podoktoril, odgovoril: »V Padovi je pač mogoče napraviti doktorje celo iz konj, a iz oslov kratko nikar.« V čerajšnjem »Edinosti« pa Jurjevo uredništvo obeča, da »Jurij« še enkrat vstane od mrtvih, kar bo na vsak način novi dosedaj še neznan čudež. Naj pa si bode, kakor koli hoče, »Jurjev« patroni so se jako motili, ako so mislili, da bodo še svojo neslano šalo pri nas izpodbivali nam priljubljeno »Edinost«, katere se naši okoličani vedno bolj poprijemljejo, in katere je uže dosti koristila in nas podučila, posebno pa v zadnjem času. — Da bode človek, ki še ne zna našega jezika, črnol nam poznane, skušene narodnjake, to je preveč; tak človek menda misli, da smo okoličani tako zabiti, da pojdemo vsakemu pustolovcu na brgone.

K ljubju tolikemu uporu in tožbam, nam naš židani magistrat še vedno ne odstrani našega okrajnega komisarja. — Ta mož, ki je pravi magistratov »trombon«, nam dela zadosti sitnosti in zadržev, in žalostno je, da se še ni našla roka, ki bi vstavila to celo državnim interesom nasprotno rogovilenje. Tudi naša šola nič ne napreduje, mnogi naši dečki čisto nič se ne naučijo; a vse to je našemu magistratu še ljubo, kaj je treba, da bi »ščavo-kraj znal, saj bi pameten, podučen človek le vstavil umeten aparat, ki zdaj tako dobro posluje. Jaz menim, da bode to postopanje vendar enkrat spametilo ljudi, da ne bode mogel več odgovoriti nek visok gospod, pri katerem so iskali pomoči kriški ribič: »Kaj vse pomaga, ako se tudi za vas potezamo, kadar bode sopet volitve, pa bodo ljudje sopet glasovali za Cesare in enake rudečkarje, ki Vas le za norca imajo, se Vam dobrokajajo za časa volitve, v srcu pa Vas zaničujejo tistikrat in vedno.«

Naše obrtniško društvo dobro napreduje; a so uže tisti domačini, ki to zavidajo in katere je osoda zbrala za kazen Slovanstvu:

Da spletke delajo,
Nevoščijnost pasejo,
Prekletstva to je kor
Ki širi le razdor!

Obožovič.

Iz Bazovice, 28. aprila 1884. — Vstanovitev čitalnice in veselica v spomin njenega vstanovitvenja. — Kakor je bilo uže poročeno v Edinosti, namerjavali smo ustanoviti čitalnico po izgledu drugih manjših in večjih krajev. V ta namen smo tudi napravili pravila in jih poslali c. k. dež. namestništvu, da jih blagovoli potrditi. Čakali smo jih res precej dolgo, a ne zastoj; pred kratkim časom smo dobili pravila potrjena. Ko smo pravila v rokah imeli, brzo smo na to delali, da se nabere precejšno število udov. To delo ni bilo brezvapešno, kajti precejšno število udov je bilo navzočih pri prvem zboru dne 21. t. m. Pri tej priliki so se prečitela pravila in potem je bila volitev predsednika in 6 odbornikov. Predsednikom je bil izvoljen naš nevtrudljiv g. Miha Urbančič, odbornikom pa sami vrli možje. Ko se je tako postavila podlaga čitalnici, skrbeli smo za primerno sobo. V ta namen se je slical drug zbor 27. t. m. Prišlo je lepo število udov in tudi, kakor smo upali, nekaj drugih, katerih priprvem zboru ni bilo. G. predsednik nagovori navzoče, ter jim živo slika potrebo in korist take čitalnice. Da so te besede na navzoče dobro vplivale, porok nam je, to: ko je predlagal g. Andrej Ražem, cerkv. org. in odbornik, da bi po mogočnosti in kdor bi hotel, kaj daroval za ustanovitev in utrditve novorojene čitalnice, takoj so bili vsi pripravljeni ter so res po mogočnosti v ta namen nekaj žrtvovali. G. predsednik, M. Urbančič je kot prvi daroval 10 gl., g. Fr. Smrdu 6 gl. in drugi nekateri po 2 in po 1 gl., zopet drugi po 20 in 10 kr. To nam živo priča, da so vsi s to vstanovitvijo zadovoljni ter da bodo le na to delali, da bo naša čitalnica ena mej prvimi.

— V zadregi smo bili radi sobe, ali tudi ta se je odstranila, ko nam jo je g. Marija Stegu sobo brezplačno odstopila. Srčna je torej hvala! Še nekaj moram omeniti. Da ne bo imela naša mlada čitalnica preveč stroškov za časopise, zagotovili so nekateri gospodje brezplačno jih dajati, tako g. J. Vovk, župnik, g. M. Urbančič g. Fr. Smrd, denarničar in g. And. Čok, učitelj. Zato izrekamo omenjenim gospodom najtoplejšo zahvalo. Čitalnica je torej postavljena. Vsem udom pa gorko priporočamo, naj pogostoma čitalnico obiskujejo in po svoje moči na to delajo, da se še drugi udje vpišejo, ker čim večje bo naše število, tim večji bo napredek.

Kaj pa veselica? Namerjavali smo napraviti veselico uže pričetkom, ali vsaj do polovice meseca maja, ali to nam ni moglo konj se je čitalnica prepozno ustanovila. Kako in krasno veselico pa napravimo v spomin ustanovitvenja čitalnice konec meseca maja, ali pričetkom meseca junija. Konečno kličem še enkrat g. predsedniku, odbornikom in udom: delajte nevtrudljivo, da prispe naša čitalnica do ene stopinje, na katerej se nahajajo druge njene sestre, ali pa še do višje! Bog daj dober uspeh novorojene čitalnici!

Ud čitalnice.

Tolmin, 27. aprila. — (Sejm, — Rokodelsko bralno društvo). — Minoli sejm v sredo, 23. t. m. je bil letos veliko bolj obiskan, nego lanski, akoprem radi vednega deževnega vremena ni bilo mogoče iz daljnih krajev živine na trg pripeljati. Kar zadeva pa kupčije drugih stvari, bila je kupčija dobra in o tej znajo povedati najbolje goriški trgovci, kateri so prišli z svojim blagom na trg. Nadjati se je torej, da trg sv. Matevža glede živine, ako bo vreme ugodno, bode boljši, — tedaj kupci, isti dan na noge, ker pri nas se dobi lepe in veliko živine. — Rokodelsko bralno društvo v Tolminu je priredilo 27. t. m. v g. Devetak-ovej dvorani prvo besedo svojega obstanka. Diletantje so bili igram večnoma novinci, kajti stopili so še le prvotno na oder.

Igrali »Poglavje I, II, III.« in »Mute« so igrali uprav izvršno. Julija, Vid, Leviska pa ti šmentani Jakop, kakor tudi Kolinski in Vladimir in diletantje drugej igri so pokazali vsestransko zmožnost za vsako predstavo. Petje pod vodstvom našega vrlega kapelnika g. Spačka se je vršilo hvalevredno, posebno pa se je odlikovala pesmica »Koroških Slovencev«. Tenor nam je pokazal s prvim svojim nastopom, da je zmožen pri vsakej priliki izvršno sodelovati. Nadjati se je, da se oživi v Tolminu zopet izborna nekdanje petje — in pravi narodni čut. Viribus unitis.

Bolec, 16. aprila. — (Slovenski narodni čitalnik te vrstice, pa strmi). Slovenci se uže dolgo časa bojujemo za naše narodne svetlinje, hojujemo se, kar nam je v moči, da bi si izbojevali narodno ravnopravnost. Bojujemo se osobito za to, da bi pridobili mlajši našej materinščini isto veljavo, isti vpliv, kakor ga ima nemščina, da bi se z nami od višjih krogov v našem jeziku občevalo in poslovalo. — Vendar se nahajajo še zmiraj možje, kateri nam še zmiraj pošiljajo vse dopise v tujem, nam malo poznatem jeziku. To se godi več del pri c. k. glavarstvih in pri c. k. sodnih.

Prijazni čitatelj slovenski, čitaj pa to le in potem žalostno izdihni ter reci: Sami smo krivi! Toraj počnimo!

Ni dovolj to, da prizadevajo našemu kmetu dovolj preglavice nemški dopisi od c. k. uradov; ni dovolj to, da se slovenskemu narodu v c. k. uradih velika krivica godi, — ni dovolj to, zraven tega se našemu kmetu ta krivica zvekuje iz urada in v uradu naše občine.

Pri občinskih sejah se je uže večkrat enoglasno sklenilo, da se mora z našim kmetom, z našim prebivalstvom občeovati »po domače«. Ko smo to stvar sklenili, videli smo na obrazu vsakega souda popolno zadovoljnost in hvalo onemu možu, kateremu se niso tresle hlače pred mogočnim gospodom in kateri je največ pripomogel, da se je sklenilo to v občinskem svetu.

Kaj je storilo županstvo? Nič drugega, nego da je pritrdilo, a izpolnilo ni, kar se je sklenilo.

Župan Bolški molči, da se v občinskem uradu večnoma le v nemškem jeziku uraduje. On podpisuje nemške dopise, katere občinski tajnik pošilja našim občanarjem, katere toliko umejo, kolikor umeje zajec na boben.

Zakaj ne zapovē g. Jonko svojemu in občinskemu tajniku, naj ureduje in piše vse v slovenskem jeziku, če je on v resnici narodnjak, če le količkaj čuti za sveto našo stvar. Slovenski poslanec, župan slov. trga, (pa nemški dopisi) kako gre to skupaj, kje je zdaj oni list, ki je videl v g. Jonki unetega narodnjaka, edinega moža, ki bi otel čast in narodni ponos našega naroda? Vi, slov. veljaki, ki ste delovali na to, da ste spravili v deželni zbor takega narodnjaka, odprite oči, in čitajte krivice, ki jih ta »uneti narodnjak« prizadeva narodu in ljudstvu našemu!

Pred seboj imam tako »custelingo« iz našega »gemajndeonta«, katero je g. Jonko podpisal in odposlal jo dotičniku, ki nemščine le malo ali nič ne umeje. Ta dopis je titulovan: An die Eheleute Josefa et Mathias Dominig (to je uže vrag, ker celó imena pačijo) H.-Nro 111. itd. — zu Fl. tsch. Za tem je dolg »Spruch«, katerega pa ni prebral nistem. od same jeze in žaljenja narodnega mi čuta. — Podpisani pa so še: Anton Kaus, Johann Hossner, Thomas Mlekusch, vsi m. p., kateri vsi nemščino le malo ali nič ne znajo. Ti so namreč podžupani. Kdor pozna naše razmere, vedel bode dovolj.

Ta dopis vrne adresat, z opazko, da zahteva ta dopis v slovenskem jeziku. In kaj store gospodje, ki imajo s tem posla? Nič, kakor to, da približje zahtevalcu isti dopis na vrata njegove niše. Li ni to čudno preziranje našega jezika?

Prašamo županstvo, ali se tako spoštujejo sklepi, katere smo sklenili v občinskih sejah? Li mislite storiti pameten, možk korak! Gospodje, ki se za Jonkoto potezate: Hic Rhodus, hic salta.

Jakov volilec.

An. Galinšek on

Domače in razne vesti.

Politično društvo Edinost bode imelo na Vnebohod, dne 22. t. m. javni občni zbor v Dekanih. Začetek ob pol 4 pop. Dnevni red se naznani kesneje. Po občnem zboru pol. društva bode pa občni zbor Istrske, na novo osnovane založne in posojilnice.

Zasluzeno obdarujevanje. Podčastnik 19. lovskega bataljona, Ivan Viličič, tržaški Slovenec, bil je te dni pred fronto vsega bataljona obdarovan; major in bataljonski poveljnik izročil mu je s primernim nagovorom lepo svoto v cekinib, katere mu je poslal nadvojvoda Albrecht v priznanje njegove hrabrosti v Bosni leta 1878, ko je pri Ključu z izvanredno hrabrostjo priporil si veliko srebrno svetinjo.

G. E. Kramar, popotovalni učitelj za Primorsko, imenovan je c. k. nadporočnikom v rezervi 69. pešpolka.

Povišanje. Predsednik dež. priziv. sodišča za Primorsko je podelil izprazneno mesto oficijala Jožefu Renčelj, dosedanjemu kancelistu dež. sodišča v Trstu.

Kmetijske zadeve na Primorskem. Minister za poljedelstvo je dovolil 1500 gl. za kmetijski poduk v ljudskih šolah in za šolske vrte na Primorskem. — V Pazinu se napravi velika sadna drevesnica, iz katere se bodo brezplačno dajajala sadna drevesca. Podgradom pa se drevesnica na novo vredi, za kar je tudi dovoljeno par sto gold.

Quai na prostoru pred Silešem. Napravo tega ima v rokah mestna delegacija, kakor je uže znano našim gg. čitateljem. Napeljavanje zemlje za dotični vrt in drevored se je uže začelo. — Okoli vrta pred postajo bi moral slavni magistrat napraviti če ne uže železno, ki morda preveč stane, vsaj leseno ograjo.

Novi Lazareti. Stare koče novega ali terezijanskega lazareta pod Greto kmalu zginejo. V teh biva mnogo ubožnih famulij, katerim je zaukazano dotične prostore izprazniti do 24. t. m. Kupil je te prostore nek tržaški bogatin, ki namerjava nekaj posebnega sezidati na mestu starih in nezdravih bajt. Tako je prav.

Javna licitacija. Na dražbi se odta par krav posestnika hiš. št. 7 iz Kontovelja radi zaostalih davkov. Dražba se bo vršila 6. in 7. t. m. na Kontovelju. Prvi dan se nikakor ne odta pod ceno, a drugi dan po vsakej ceni proti gotovemu plačilu.

Preiskovanje. V sredo popoldne je bilo preiskovanje stanovanj nekaterih, ki so na sumu kot tržaški rudečkarji ali bolje vlaški neodrešeni. Ti le so, kojim se nekda zelo toži po Italiji: Vodja kavane »Alla Torre« na Riborgu, Artur Cantarutti, markir v kavani »Tomasso«, brata Peter in Alojzij N., vsi bivajoči v IV. nadst. hš. št. 2. v ulici »Via Punta del Forno«. Po preiskanju stanovanja so policijski agentje prijeli dotičnike ter jih odgnali na policijo, kder so jih izpraševali, potem so jih izpuštili. — Gadjeje zalegi je težko na sled priti. — Kakor je uže znano našim gg. čitateljem, obsodili so v osem mesečno ječo trgovca Maraša radi nespodobnega govorjenja o cesarske najej obitelji in razžaljenja našega cesarja. Predno pa se je pričela obravnava proti temu zloglasnemu barantaču, preiskali so mu stanovanje in zalogo, ki pa je ostalo brez vsešno.

Tramvaj v Sežano. to je občna želja Kraševcev in Tržičanov. Nadejati se je, da se ta želja tudi izvrši. A mej tem društvo »Tramvaja« v Trstu vpelje vsakdanjo vožnjo z omnibusi mej Trstom in Sežano. Od 15. t. m. začeni bode hodil vsak dan ob pol 6 uri zvečer tak omnibus s 4 konji v Sežano. Iz Sežane pa odide enak voz vsako jutro ob 7 1/2 uri in bode ob pol 9 v Trstu. Vožnja bo stala 1. gl. za osebo. To bi bil po nekakem začetek, ali poskušnja.

Tržaške novosti:

Nesreče. Jožef Poljan, 14. letni pomorščak, doma iz Lošinja, delal je na

kravu ladje »Romolo«. Pri delu pa pride z roko meč, krmilo in ladjino steno, ki mu roko zmečka, vsled česar je moral iti v bolnišnico. — Luvin Anton si je zlomil roko padši po stopnicah neke hiše na »Acquedotto«. — Šestletni fantiček Jožef Marc, bivajoč na Vrdelji, igraje se združimi fantiči pade tako nesrečno, da si zlomi piščal v desnej nogi. — Vtorek so odpeljali v mestno bolnišnico 21 letnega mladeniča M. F., hudega pijanca, katerega je na ulici napala strašna bolezen imenovana »delirium tremens«. — Javna kočija je povozila na trgu pred veliko kusarno 74 letnega vratarja Jožefa Colombo. Moral so starca prepeljati v bolnišnico, da si zdravi rane na glavi in desnej roki. — Kočija št. 107 je v sredo popoldne na trgu pred postajo povozila in teško poškodovala 3 letnega otročiča Fr. Kr. — Ivan Pavlič 1 1/2, otrok, o katerem smo poročali, da je padel raz okna na ulico in se hudo poškodoval na glavi, zamrl je v mestnej bolnišnici.

Roža Radič, ona udova s tremi otročiči, o kojih smo poročali, da jo je v postelji ležečo z nožem napadel in težko več potov ranil nje ljubimec, zamrla je za ranami v četrtek zjutraj v mestnej bolnišnici.

Poskus samomora. Ivan B., 25 letni čevljar, doma iz Ljubljane, hotel si je vzeti življenje in v ta namen skoči v morje. Nekateri pomorščaki še o pravem času priskočijo in življenja sitega čevljarja potegnajo na kopno. Pospremito ga še potem v mestno bolnišnico.

Ribarski čuvaji na jadranskem morju. C. k. deželno namestništvo je poslalo tržaškemu deželnemu odboru en iztisek dalmatinskega deželnega zakona zastran nastavljanja ribarskih čuvajev, da izreče svojemnenje, je li bi tak zakon tudi za naše deželo bil koristen. Deželni zbor pa je v seji 18. aprila sklenol, naj se deželnemu namestništvu odgovori, da ta stvar ne spada v njegovo področje in zato on ni poklican pečati se ž njo. — To se ve, ta stvar ni ugodna roparskim ribičem tuje države, zato ne spada v področje tržaškega deželnega odbora; ako pa bi šlo za to, da se tržaškim okoličanom vzame ribarstvo in popolnoma v roke da tujcem, potem — tako sodimo — ne bi se deželni odbor izgovarjal, da ta stvar ne spada v njegovo področje; — preoditno se vidi, kam pes tace moli.

Potrjeni zakon. Cesar je potrdil v kranjskem deželnem zboru skleneni zakon glede uvedanja lovskih pooblastnic.

Tatvine in policijsko. Ustavili so Antona P., natakarka brez službe, ki je pil in jedel na rovaš v neke gostilni na trgu »Ghiaccera«. — Policijske odgnala v zapor 27 letnega kovača iz Pulja, ker je nekemu krčmarju odnesel suknjo za dež, vredno nad 10 gl. — Necemu krojaču v ulici »dell'Olmo« je neznan tat odnesel veliko pregrinjalo, katero je imel razpeto nad oknom svoje delavnice. — Straža je ustavila mater in sina, ker sta zapustivši očeta, ki je mizar, odnesla z seboj vse orodje, katero ta rabi pri svojem rokodelstvu. Lepo sporazumenje, kaj ne dal — Straže so odpeljale v senco stavca H. L., ker je s kamnjem težko ranil stavca T.

Izpred sodišča. Stala je včeraj in predvčerajšnjem pred sodiščem jako interesantna osoba, to je oni nekdanji predsednik fakinškega društva po imenu Matej Sabec, rodboma iz Vizinade v Istri, 52 let star, zadnji čas pečatar na poštni colnini. — O tem možu smo uže večkrat pisali, kako je on ubogim delalcem izvajal denar iz žepa s zagotovitvijo, da jim preskrbi delo na colnini; mož je delil dekrete, kakor kak minister; sploh je govoril vedno le o ministrih in o tem, kako on fakinškemu društvu preskrbi vsa javna dela v Trstu; trgoval je tudi z lojaliteto in si tako pridobil nek nimbus mej delalci, kateri so mu znosili na tisoče krvavega denarja. Pred sodnijo mu je pa bilo dokazano, da je na tak način ljudi le za nekaj nad 200 gl. osleparil. — Njegov zagovornik, dr. Ferjančič ga je izvršno zagovarjal; a sodišče ga je pri vsem tem spoznalo za krivega sleparije in obsodilo na 4 mesece v težko ječo. — Našim delalcem naj bode to v svaritev, da ne bodo verovali uže znanim širokoustežem, ki jih vedno le mamijo z obljubami.

Premene pri učiteljstvu. G. Janko Koren, učitelj v Kobariidu, imenovan je suplantom v Pliskovici na Krasu. Nastopil je uže službo.

Brzjavna postaja. Prvim t. m. se je na Opčinah z omejeno dnevno službo odprla brzjavna postaja, ki bode odprta do konca oktobra t. l.

Pokneženi vrhovni goriški škof. dr. Alojzij Zorn je 1. t. m. odpotoval v Rim, da se pokloni papežu. Papež je izrekel željo, da bi ga rad videl.

Iz goriške okolice nam poročajo: Kam pridemo, ako se bodo samomori množili v tej razmeri, kakor se žalibog, množe zadnja leta. Samomor je postal epidemien, moralna bolezen, kojoj ni leka, postala je splošna in se celē vgnjezdila mej mladino. Evo vam: V sredo zjutraj so našli mrtvega pri Vertobji na Goriškem mladeniča, katerega so kesneje

spoznali za necega E. Klavžarja dijaka goriške realke. Mladenič je petkrat proti sebi sprožil smrtonosni revolver. Grozno!

Redni občni zbor učit. dr. za Sež. kom. okraj. bode dne 8. maja t. l. ob 9 uri predp. v Sežani. Dnevni red: 1. Preds. pozdrav. 2. Prebere se zap. min. zborovanj. 3. Poročilo tajnikovo. 4. Poročilo blagajnikovo. 5. Poročilo pevovalke. 6. Opazke: A. K. 7. Kritika o IV. berilu za lj. šole. Ant. Leban. 8. Volitev volitvenega in stalnega odbora po §. 11 in 14 društvenih pravil. 9. Volitev treh pregledovalcev računov. 10. Razni nasveti. Odbor.

Lov se da v najem. Pri c. k. okrajnem glavarstvu v Sežani se 26 t. m. da v najem lov katastrskih občin: Salež, Gabrovica, Kobiljaglava in Kopriva. Družba bode dopoludne od 11. do 12. ure.

Izlet v Dornberg. prireditelji »Slovensko bralno in podporno društvo v Gorici« v nedeljo 4. maja, popoldne. Isti dan bo tam vinska razstava in tija pride tudi »Rokodelsko podporno društvo« iz Ajdovščine. Veselica se bo vršila na vrtu g. Andreja Sinigoja in bo obsegala: petje in srečanje. Srečke se bodo prodajale mej veselico po 10 kr. Dobitkov bo pet in sicer: 1. sodček vina, 2. žakelj žvepla, 3. meh za žveplanje trt, 4. žveplavnik za sode, 5. trtni škarje. Čisti dohodek je namenjen za zastavo goriškega društva. O mraku se društvo vrne iz Dornberga v Gorico. Gospodje društvniki, ki se žele udeležiti izleta, naj se oglasijo do sobote zvečer pri svojem poverjeniku ali pri društvnem čuvaju ter naj plačajo uže naprej 60 kr. za tja in sem. Izletavci naj se zberejo v nedeljo do pol 2 uri popoldne v društvnih prostorih na Travniku, od koder odidejo v Dornberg. Opomba. Ako bo vreme 4. maja neugodno, odloži se izlet za naslednjo nedeljo, 11. maja.

Iz Ajdovščine. Dne 4. maja napravi podporno rokodelsko društvo iz Ajdovščine izlet v Dornberg, kder bo isti dan razstava vin. Vdeležji se tega izleta mnogo društvnikov z svojim pevskim zborom in zastavo. Tam se snide isti dan naša društvo s goriškim bralnim in podpornim društvom; lepa, zares prelepa prilika nam bode tedaj dana, pobratiti se pri zlatej dobri kapljici dornberškega vina.

Dr. Bietweiser spomenik. Za ta spomenik se je do zdaj nabralo gl. 1751 79 kr.

Hranilno in posojilno društvo v Ptuj. je imelo mesec aprila dohodkov gl. 7372.55, izdatkov gl. 5987. promet tedaj gl. 13.359.55. Skupni promet tega društva v času ustanovitve njegovega znaša gl. 42.849.5 kr. gotovo lepa vsota. Naj bi se tako društva jela v tužnji Istri snovati, kajti taka društva otmo ubogo ljudstvo gmočnega in narodnega propada. Na noge tedaj! Urbanec.

Na Hrvaškem go v sredo 30. t. m. slavili spomin Petra Šubića-Zrinskega bana in Frana Krsta Frankopana, ki sta bila 30. aprila l. 1671 obglavljena v Dunajskem Novem mestu.

Poštna hranilnica. V te je bilo vloženih v zadnjih dveh mesecih 3.031.999 gl. izplačanih pa 1.025.737 gl.

Kakšen bode mesec maj? Mathieu de la Drôme o tem mesecu pravi to-le: Oblačno prva dva dni; lepo vreme o prvem kraju, ki se je začel 2. t. m. in se konča 10. Morje mirno. Lepo vreme v polni luni, ki se začne 10. in konča 18. Kratko deževje na Francoskem in Švici, Nemčiji, Belgiji in Angliji. Obilna rosa. Zmrzvalo bo na Tirolskem in v Lombardiji. Močno deževje na Francoskem, na Alpih, Avstrijskem in po visokej Italiji o zadnjem kraju, ki se začne 18. in konča 24. t. m. Nestanovitni vetrovi od 18. do 21. Ocean in Srednje morje razburjena. Vlažno na bregovih Oceana, na Angleškem, v Švici, Avstriji in Nemčiji. Viharji po nekaterih krajih Francoske, Švice, Tirola in visoke Italije o novej luni, t. j. od 24. do 31. Toča na Francoskem. Vročina. Močni a le začasni vetrovi v Gaskonskem in Lijonskem zalivu. Mesec bo v obče lep; slab od 18. do 24; viharjen od 24. do 31. Tudi v tem mesecu bo rastlinje poganjalo še precej bujno.

Nesreče. V Bukrešu se je 21. t. m. zvečer v cirkusu Sidoli mej prestavo zlomil tram, na katerem so visle svetilnice, ki so ugasnile, ali pri tem je vstal ogenj i nepopisljiv strah. Pet ljudi je ostalo mrtvih, mnogo pa je ranjenih. Iz Madrida se 28. t. m. poroča, da je mej mestoma Badajoz in Ciudadreal iz tira skočil železniški vlak in se prevrgel v reko; nad 60 oseb je mrtvih, mej temi 50 odpuščenih vojakov. Časniki menijo, da so to nesrečo povzročili zarotniki.

Ne navadno. Predzadnji teden se je porodilo v Pešti 35) otrok. O t. m. je 250 moškega in 100 ženskega spola. Tolikošen razloček mej številom moškega in ženskega spola je malokdaj in malokdaj najti.

Amerikanski milijonar Vanderbilt ceni svoje premoženje na 194 milijonov dolarjev. »Jaz sem, rekel je nečemu prijatelju — najbogatejši mož na svetu. Westminster-

sterskega vojvode premoženje se ceni na 200 milijonov dolarjev, ali nese mu le 2%, meni pa nese 6%. Vanderbilt ima vsak dan 28334¹/₂ dolarjev dohodkov, obresti mu nese vsako uro 1180 dolarjev. Razen tega pa zasluži pri prodajanju zemljišč na leto 2 milijona dolarjev.

Meternich — muhamedanec. Za časa vstaje na Grškem je avstrijski minister Meternich večkrat pošiljal diplomatska pisma turški vladi. Necega dne je bral tako pismo baronu Huszarju, dvornemu svetovalcu v državnej pisarnici, ki je bil izvrsten orientalist ter je znal koran na pamet. Ta je mej čitanjem opazil knezu, da se nek stavek v pismu skoraj od besede do besede ujema z nekim stavkom v koranu. Meternich mu je takoj ukazal, naj nadomesti stavek v pismu z arabskim stavkom v koranu. Ta arabski stavek se je kaj dobro ujemal ter je napravil na turško vlado in posebno na sultana Mahmuda velik vtisek. Ko se je to iz Carigrada poročilo na Dunaj, sklenol je Meternich v vseh pismih na sultana navajati izreke iz korana. To se je tudi zgodilo in tako je sultan Meternicha vedno bolj čislal. Necega dne potem je poklical sultan Mahmud k sebi avstrijskega poročnika ter ga je zaupljivo vprašal, ali natančno pozna prošlost kneza Meternicha in ali knez ni bil morebiti poprej muhamedanec. Poročnik pa je odgovoril, da za gotovo ve, da je Meternich kerščanskega rodu; na to je sultan Mahmud z glavjo odkimaje rekel: »Ker mi to tako za gotovo trdite, toraj verujem; potem pa je knez Meternich na najboljše poti, da se pomuhamedani, ker prorokov duh ga je obsedel.« To je Meternicha neizrečeno veselilo, in še trideset let pozneje, ko je bil uže siv starček, hvalil se je s to prevaro.

S bode imel v nedeljo, 4. t. m. ob 7 in pol zvečer »Jour fix« v zgornji dvorani gostilne »Monte Verde«, h kateremu uljudno vabi vse č. g. člane **odbor.**

Gospodarske in trgovinske stvari.

Kmetijska enketa v Ljubljani.

(Dalje).

O četrtej glavnej točki programa, kako naj se skrbí za povzdigo kmetijstva je enketa sklenola te le nasvete:

Kmetijska enketa pripozna kot poglavitne pogoje za obstanek ter zdravi napredek kmetijstva na Kranjskem: Kmetstvo gospodarstvo naj setako ravna, kakor zahtevajo to razmere sedanjega časa, toraj naj se gleda bolj na pridelovanje dobre krme za govejo živino, — kakor na pridelovanje žita; ker so čisti dohodki pri živinoreji mnogo večji, nego pri pridelovanju žita. Živinoreja naj se povzdiguje toliko glede množine kolikor glede plemena. Zemljišča naj se dobro in skrbno obdelujejo, ter naj se gospodari v ta namen posebno z gnojem boljše, nego je do zdaj sploh navada, posebna pozornost naj se obrača na kultiviranje travnikov in senošet; dalje naj se rabi le dobro kmetstvo orodje, posebno železni plug, kateri serabi uže zdavno z najboljšim uspehom v družih deželah. Slavna enketa naj potrebno ukrene, da se revnim zadolženim kmetovalcem omogoči kupiti potrebno živino, da se pospešuje kmetijsko obrtništvo, zlasti mlekarstvo, da se da subvencija, s katero bi se napravil vzorni plug za težke zemlje na Pivki, Vipavi itd. Po gojzdi se mora boljše gospodarstvo začeti, — devastiranje (izsekovanje) kakor se dandanes vrši, mora prenehati, in posekani gojzdi naj se zopet pogojzdi. Slavna enketa naj izreče željo do postave o razdelitvi pašnikov in obdinskih skupin. Na Dolenjskem naj se pospešuje posebno vinarstvo in sadjarstvo, — dela naj se pa tudi na to, da se bode gradila dolenjska železnica. Kmetijski poduk naj se pospešuje, kolikor le mogoče, in naj služijo v ta namen:

- a) kmetijske nadaljevalne šole, zvezane z ljudsko šolo,
- b) nižja kmetijska šola v Ljubljani,
- c) vinarska in sadjarska šola na Dolenjskem,
- d) kmetijski popotni učitelj,
- e) dobri kmetijski časniki,
- f) bralne kmetijske družbe na kmetih,
- g) v Novem mestu naj se napravi nižja kmetijska in gozdarska šola,
- h) Visoka vlada se naprosi, naj vredí poduk v ljudskih šolah tako, da se ondi mladini uže v otroških letih vcepi nagajenje in veselje do kmetovanja, in se uže v ljudskih šolah začne z dotičnim podukom, posebno o umnej živinoreji in sadjarstvu, pa o čebelarstvu,
- i) v dekleških razredih naj se poduči o dobrem gospodarstvu, posebno pa o ženskih ročnih delih. Šivanji ali izdelovanji perila in o pletenji nogavic, kar je dobre gospodinji neobhodno potrebno.
- k) Da preskrbi v to svrhu potrebnih in primernih učnih pripomočkov.

Naj se napravi postava za povzdigo živinoreje. Naj podpira državni in deželni fond živinorejo na Kranjskem se subvencijami za nakup dobrih plemenskih bikov.

O petej glavnej točki programa je enketa sprejela te le nasvete:

Deželni odbor se naprosi slavnemu deželnemu zboru nasvetovati, da bi primerno podpiral: 1. čipkarijo v Idriji; 2. slavnikarijo v Kamniškem okraji; 3. vstanovo lesne obrtne strokovne šole v Ljubljani in v Ribnici; 4. vstanovo šole za pletenje peharjev, torb, jerbasov itd.; 5. poduk v vrbarstvu; 6. lončarijo v Radolškem, Kamniškem, Ljubljanskem, Kočevskem (Ribniškem) in Krškem političnem okraji; 7. da bi sklenol: naj se sestavi poseben odbor, ki bi razpravljaj, kde bi se mogle hišne obrtnije na novo ustanoviti in katere? 8. da bi v pospeševanje hišne obrtnije in obrtnih šol primeren znesek postavil v deželni proračun.

O šestej glavnej točki programa je enketa nadalje prejela te le nasvete:

Deželni zbor naj bi izrekel prošnjo do vlade, naj se na špirit, ki je za konsum namenjen, naloži toliko davka, da bi moglo vino in pivo v ceni s žganjem konkurirati. Deželni zbor naj naprosi vlado, da predloži državnemu zboru postavo zoper pijančevanje za Kranjsko, kakoršno ima Galiska. Enketa pripozna, da je najboljše sredstvo, da se žganjepivstvo odpravi, da se prodaja špirta podvrže takim naredbam, ki so veljavne glede prodaje strupov.

O zadnjem 7. točki programa obveljali so konečno ti le predlogi:

Predstavi g. deželni predsednik se naprosi, naj on blagovoli posredovati pri finančnih uradih, ako treba pri visokem finančnem ministerstvu, da se na Kranjskem zopet povrne stara praksa, to je, da se bo odstotna pristojbina od izročitev, ki se narede mej starši in otroci v življenji, prav tako merila, kakor od teh izročitev, kadar se zgode zaradi smrti. Deželni odbor pa je prošel, to prošnjo izročiti preč. g. c. k. deželnemu predsedniku. a) Pristojbina plačevala naj bi se samo od čiste vrednosti; b) pri zapuščinah ali izročitvah, pri katerih je z dolžnostmi, ki izvirajo iz ženitvanske pogodbe, več dolga nego premoženja, ali ako se dote zboljšajo, bi se pristojbine ne smeje povikšati; c) tridesetdnevni obrok za plačanje pristojbin naj bi se odpravil, in določil naj bi se drugačni obroki brez zarajovanja obresti, n. pr. za znesek do 10 gl. 30 dni, za 10 do 20 gl. dva meseca, in tako dalje v tej razmeri. Deželni odbor naj pošlje petico do državnega zbora, da se v pristojbinske noveli sklenejo polajšila za kmečka posestva in to: a) Pri izročitvah mej živimi, kakor zaradi smrti enako. b) Da se štampiljske pristojbine za zneske do 50 gl. tudi v neprepisnih in zemljejknjižnih rečeh znižajo na 12 kr. od vlog in na 10 kr. od prilog in rubrik. Pri visokej vladi naj se dela na to, da kadar se pri preiskovanji o porabi koleka na dotične vloge zapisnike pokaže kaka pomanjkljivost, se ne naklada strankam kazni, ampak od njih zahteva le doplačilo primanjkljaja. Slavna enketa naj sklene: Sklepu deželnega zbora kranjskega storjenemu v 10. seji dne 11. maja 1883, v resoluciji glede vplačevalnega termina za davke in glede preosnove institucije davkarskih eksekutorjev se popolnoma prit juje in slavna vlada se prosi v smislu teh resolucij nasvetovane olajšave vpeljati. Pristojbine davkarskih eksekutorjev znižajo naj se na polovico. 1. Deželnemu odboru se toplo priporoča, da izvrševajoč sklep deželnega zbora iz njegove 14. seje z dne 19. oktobra 1883 slavnemu deželnemu zboru pri prihodnjem zborovanji predloži načrt postave, ki bi vpravvala izdavanja ženitvanskih oglasnic v vovodini Kranjske 2. Deželnemu odboru se priporoča, naj dotlej, dokler ta postava ne zadobi veljave, ženinom, katerim občine odrekajo ženitvanske oglasnice, in ki se vsled tega s pritožbami obračajo do deželnega odbora, ženitvanske oglasnice daje z odločnim naročilom, da morajo občini plačati postavno takso, katero njih občina v smislu 4. točke tarife k postavi z dne 3. decembra 1868 za ženitvanske oglasnike pobira. Govorilo se je konečno tudi o domovinskej pravici in izrekla želja, da se osnuje taka občna domovinska postava, po katerej zadobi vsakdo domovinsko pravico občine, v kateri prebiva uže 10 let.

Tržno poročilo.

Kava. — Ugodna poročila iz Londona iz Amerike so dobro upivala tudi na naš trg; cene so postale trdnjše, kupčija živahnjša. Prodalo se je blizo 2000 vreč Rio in Santos po gl. 50 do gl. 65.— Java velja gl. 74 do gl. 80, Portorico gl. 96 do gl. 100, Ceylon plant. gl. 89 do gl. 125.

Sladkor — cene vsaki dan slabše. Denes je mogoče kupiti sladkor v vrečah uže po gl. 23¹/₂ do gl. 27¹/₂, k večem gl. 23.

Olje — malo kupčije, cena stalna za jedilno gl. 42 do gl. 47, za namizno gl. 70 do gl. 78.

Sadje. — Dobra kupčija le v pomerančah in limonah. Cena prvih je za gl. 2 do gl. 5.—, drugih od gl. 1¹/₂ do gl. 4, fige v venci gl. 11 do gl. 12¹/₂, rozlič gl. 4 do gl. 6.—, opaša gl. 12 do gl. 14.—, Elemé gl. 12 do gl. 24.—, Sultanina gl. 16 do gl. 30.

Petrolje — nekoliko bolj mlahova kupčija, današnja cena je gl. 9¹/₂, do gl. 9¹/₂.

Domači pridelki. — Za fižol ni skoraj nobene kupčije. Za neko večo partijo kanarina ponujali so denes tukaj gl. 10¹/₂, za rudeči fižol pa gl. 9¹/₂, do gl. 10.— Maslo gl. 80 do gl. 93.

Žito — pšenica ruska gl. 9¹/₂, do gl. 9¹/₂, koruza albaneška, lepa po gl. 6¹/₂.

Les — še precej obražtan, cene nespremenjene.

Seno — dobro konjsko gl. 1.25.

Borsno poročilo.

Tendence borse je najboljša, unela se je špekulacija na »hausse«, vsled česar so kurzi posebno državnih papirjev zdavno poskočili.

Dunajska Bors

dne 2. maja.

Enotni drž. d. d. v bankocih	80 gl. 40 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	81 » 40 »
Zlata renta	101 » — »
5% avst. renta	96 » — »
Delnice narodne banke	853 » — »
Kreditne delnice	319 » 57 »
London 10 lir sterlin	121 » 40 »
Napoleon	9 » 64 »
C. kr. cekini	5 » 71 »
100 državnih mark	59 » 40 »

Javne dražbe.

24. maj. in 21. jun. t. l. v **Krku** posestvo Tomaža Brniča iz Cerkevne, cenjeno 151 gl. 37 kr. — 4. jun. in 2. jul. t. l. v **Pulju** posestvo Fioretta Benussi, cenjeno 687 gl. 20 kr. 9. maj. t. l. in 11. jul. t. l. v **Pazinu** posestvo Jakopa Vlaha iz Krbun, cenjeno 347 gl. — 6. maj. t. l. in 4. jul. t. l. v **Pazinu** posestvo Simona Surona iz Verma, cenjeno 139 gl. — 14. maj. t. l. in 16. jul. t. l. v **Pazinu** posestvo Martina Damianiča iz Zminja, cenjeno 1574 gl. 50 kr. — 14. maj. in jun. v **Veloski** posestvo Feliksa Rubše iz Kastva, cenjeno 198 gl. 44 kr. — 15. maj. t. l. in 3. jul. t. l. v **Trstu** posestvo zakonskih Franceta in Marije Ban na Prosek — Kontovelju, cenjeno 119 gl. 42 kr. — 24. maj. t. l. in 25. jul. t. l. v **Gorici** posestvo Franciške Calo cenjeno 163 gl. 38 kr. — 26. maj. t. l. v **Poreču** posestvo Diane Chiurco-Bradamante in njenih bratov Mihovila Simona Sergo in Marka Banko iz Dračevca, cenjeno 5837 gl. 24 kr. — 5. maj. t. l. v **Sežani** posestvo Mihovila Brnetiča iz Rodika, cenjeno 1345 gl. — 8. maj. t. l. v **Sežani** posestvo Ivana Cebolina iz Rodika cenjeno 842. — 13. maj. t. l. v **Sežani** grunti deli Jožefa Benetiča iz Rodika, cenjeni 704 gl.

Št. 8229.

Razglas.

Da bi se preskrbelo **Tržaškemu** mestu dovoljne pitne in druge potrebne vporabljive vode, je prosil njegov **magistrat** z vlogo dne 27. avgusta l. 1883, da bi se mu dovolilo zajemati vode iz Bitriškega potoka 12.000 kub. metrov ter iz reke »Reka« 28.000 kub. metrov vsak dan. Bitriška voda bi se otekala odizvirka v **Bistrici** do **Škocijana** v Primorji tikoma državne, oziroma Reške okrajne ceste po v dva metra v zemljo zakopanih cevih skoz občini **Bistrica, Trnovo, Topolc, Meretše, Ruteževobrodo, Klovče, Najdenoselo, Staračica, Košana, Vovče, Gorenji Vrem, Britof, Famlje, Škojše** in **Naklo**; Reka pa bi se zajela pri **Vremu** v deloma odprt, daloma pokrit poleg stare struge do **Škocijana** speljani vodotok.

Pri **Škocijanu** združila bi se oha uže imenovana vodotoka, ter voda bi se od t. napeljevala v **Trst** v podzemeljskem 1¹/₂ milj. dolgem kanalu, za koje posledne podvzetja je **Tržaško** mesto potrebno dovoljenje že pred leti zadobilo.

Vsled te uloge se v porazumu z c. kr. okrajnim glavarstvom v **Sežani** postavna navodna obravnava izpiše na 5. dan in sledeče dneve meseca junija t. l. ob 10. uri dopoludne v **Bistrici**, pri kateri se bo pozvedovalo, razpravljalo in pogajalo o principijelnem dovoljenju ove želje, ozi-raje se na krajine in deželne potrebe, potem o obsegu in načinu izpeljave z upo-odškodovanjem in razsvojenjem, eventualno o odkupu zemljiškem in o sužnostnih naročilih.

K tem preiskovanjem in obravnavam vabijo se gospodje pooblaščenosti mesta **Tržaškega**, kakor tudi vsi tukajšnji in primorski deležniki, kolikor se jih je ura- naznanilo individualno potom vročbe te razglasa, vsi drugi pa potom njega obja- v časopisih »Laibacher Zeitung« Osse- vatore Triestino, »Ljublanski list« in

«Edinost» v to svrhu, da izrečejo ali pismeno naznanijo svoje vsestranske ugovore proti temu poduzetju in sicer v tim redu, da se udeležijo obravnav in razgovorov o tej zadevi prvi in drugi dan, zastopniki deležnih občin in sploh očitnih zadev in javnih obzirov, a sledeče dneva mlinarji, pilariji ali drugi privatni posestniki in sploh vsi, kateri mené da posedajo do vode kako pravico, ali da so na kak drug način s to stvarjo v zvezi. Vsi ti naj se znajdejo in vdeležijo navoda v *Bitrici*, ali pa naj ga pričakujejo na mestu svojega to stvar zadevajočega dotičnega posestva ali prava, in sicer tako gotovo, kjer bi se drugače nmatrilo, da izostali deležniki namenjenemu poduzetju in v to svrhu potrebnemu odstopu ali obremenjenju zemljiške lasti in sploh ukrepu komisije pritrde, ne oziraje se na poznejše ugovore.

Natančne obrise zamore si sleherni ogledati tu o navadnih uradnih urah.

C. k. okrajno glavarstvo:

V Postojni, dne 31. marca 1884.

3—2 **Globočnik.**

V NOVEJ TISKARNI V. DOLENCA

ULICA TORRENTE V TRSTU

se dobiva

koledar in kašipot po Trstu za 50 soldov
brošura «Der Freihafen von Triest und die Verlängerung der Rudolfsbahn» po 30 »
«Roža ternovska» novela iz domačega življenja . . . 10 »
Roman «Rudin» od Turgenjeva po 15 »
Vse tiskovine za cerkvene račune v sloven. jeziku
1. pola 3 »
Vizitnice po 60—1.20
Zavitki z firmo 2.70

Prostovoljna prodaja hiše z restavracijo.

Hiša št. 40 v trgu Logatec, na Notranjskem, ki je prav poleg železniške postaje, in v kateri se nahaja prav lepa restavracija proda se zaradi premenjenosti bivališča precej pod roko. Ta se le pred malo leti izdelana, prostorna hiša, v kateri je dovolj gostilničarskega posla neprenehoma po dnevu in po noči, ima tudi prostoren hlev, (štalo) vrt in pašnik.

V Logatecu samem je sedež c. k. glavarstva, sodnije in davkarje. Posebne omenbe je vreden, velik promet lesne trgovine in pa promet rudnika živega srebra v Idriji, kateri ves promet konča na postaji, poleg katere stoji restavracija.

Kupatelj naj si poprej ogledajo omenjeno posestvo, da zadobe pravi pojem o obsežu poslov in naj pošljajo svoje ponudbe na lastnika **Franca Viranta**, a ravnatelja mestnega učilniškega urada v Zagreb, v obroku enega meseca. 3—3
Zagreb, 21. aprila 1884.

VSKEJ DAMI,

katera hoče imeti dobro se podajajoč životnik (moder) iz prave, dobre ribje kosti (pušpna) priporočam, da si ga naroči pri meni in da pošlje mero.

Mma. M. Müller na Dunaji

1. Stadt, Operngasse 12 (vis-a-vis Heinrichshof). 27—27

ŽIVOTNIKE

lastni izdelek po najnovejšem in najboljšem dunajskem in pariškem kroju, garantirane iz prave ribje kosti napravljene, bele ali rujave po f. 5, barvane po f. 7 naprej. Pariški životniki s trakovi za stiskanje beli ali rujavi od f. 8, barvani od f. 10 naprej, črniški životniki s priponkami od f. 10, barvani od f. 12, naprej.

Novost! Štefaniji životniki brez planšetov, vsled sprječeval zdravnikov, priporočljivi vsakej dami, posebno pa takim, ki trpe na srčnih, jetrnih in želodčnih boleznih, trajljivi, držeči formo, brez da bi želodcu najmanj škodovali, elegantno napravljeni od f. 8 naprej. Životniki za dame v vseh barvah, formah, v vsakej velikosti in po vsakej ceni. — Naročbe iz dežele, s pošiljato ogleda ali mere in naznanjenjem cene po poštnem povzetju. Kar se ne dopade, ali prileže, se zamenja za drugo.

SKLADNICA

domačih pridelkov A. JURCE v Ptui.

Podpisani priporoča svojo bogato skladišnico domačih pridelkov.

Dobivajo se pri njem na debelo po najnižji ceni:

Pšenica, rž, ajda, koruza, oves, luk (čebula), orehi, slive, moka, krompir, srez ali bira (veštaj), posebno pa izvrstna *fižol* vsake vrste, izvrstno naravno vino in žganje, sploh vsi pridelki sem spadajoči.

Cenilnik in blago na ogled brezplačno in franko. 14—20

A. JURCA

veliki trgovci v PTUJI.

(Pettau ali Südbahn, Steiermark).

Gospodu Gabrijelu Piccoli,

lekarju

v Ljubljani.

Velikolet ozdravljam razne bolezni edino le z V šo «Francova esenca» in to z najboljšim uspehom. Prosim vas še za 12 steklenic. Trst, meseca septembra 1883.

Dr. Pardo, praktičen zdravnik.

Vaša «Francova esenca» oprostila me je izvrstno in popolnoma hude nad dve leti trajajoče bolezni. Izrekam Vam kakor izumniku tega zdravila svojo najtoplejšo zahvalo.

Rakovac na Hrvaškem blizu Karlova. Ivan Pufić.

Podpisani potrdim, da je «Francova esenca» gosp. Gabrijela Piccoli moje župniane od marsikake bolezni temeljito ozdravila, se je ljudje z najboljšim uspehom poslužujejo.

Fianona v Istriji meseca oktobra 1883.

Prosim Vas zopet za 24 steklenic vaše «Francove esence», ki je za bolezni v želodcu boljše od vsakega drugega zdravila. Tudi naš tovarniški zdravnik jo priporoča.

A. Augustaler, montér v tovarni za stroje g. Körösi v Gradci

«Francova esenca» je pomagala uže tisočim ljudem, kakor je razvidno iz zahvalnih pisem, ki jih izdelovalec dobiva. Ta esenca ozdravi bolezni v želodcu in trebuhi, krči, božjast, trebušno in prebajalne mrzlico, zabasjanje, hemoroide, zlatenico itd., ki so vse nevarne, ako se o pravem gasu ne ozdravijo. Sklenica velja 10 kr. 16—14

Brez te varstvene znamke, postavno zavarovane, ima se to zdravilo smatrati kot ponarejeno.

Cvet zoper trganje

po dr. Maliču,

je odlično najboljšo zdravilo zoper protin ter reumatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter žiricah, otekline, otrpnele ude in kite itd., malo časa če se rabi, pa mine popolnoma trganje, kar dokazuje obilno zahval Zahteva naj se samo uveljavi zoper (Varst. znamka.) trganje po dr. Maliču s zbran sloječim znamenjenem; 1 steklenica 50 kr.

Planinski želiščni sirop kranjski,

izboren zoper kašelj, hripavost vratobol, prsne in pljučne bolečine; 1 stekl. 56 kr. Koristnejši, nego vsi v trgovini se nahajajoči sokli in siropi. 20—9

Pomuhljevo (Dorsch) jetrno olje,

najboljše vrste, izborno zoper bramore, pljučnico, kožne izpuške in bezgavne otekline 1 stekl. 60 kr.

Anaterinska ustna voda,

najboljše za ohranjanje zob ter zobnega mesa in takoj odpravi smrđljivo sapo iz ust. 1 steklenica 40 kr.

Kričistilne Kroglice, c. kr. priv.,

ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se uže tisočkrat sijano osvečile pri zabasani človeškega telesa, glavobolu, otrpnenih udih, skaznem želodcu, jetrnih in obistnih boleznih, v škrtljah a 21 kr; jeden zavoj s 6 škrtljami 1 gld. 5 kr. Razpošiljava se le jeden zavoj.

Naročila iz dežele izvrše se takoj v lekarni pri „samorogu“

Jul. pl. Brnkóczy-ja

na mestnem trgu v Ljubljani.

Št. 1498.

2—3

Stavbena dražba

bode v podpisanem uradu dne 14. maja t. l. ob 11. uri dop. za oddajo pre-naredbe cerkvenega stolpa Avberskega.

Klicna cena je 1284 gld. 36 kr., vadium 65 gld., stavbena kaucija 10% stavbene cene.

Pismene ponudbe se ne sprejemajo.

Naris, preračun stroškov in dražbeni pogoji se lahko pregledajo pri podpisanem.

V Sežani dne 26. aprila 1884.

C. k. okrajno glavarstvo.

V MIRODILNICI (DROGERIJI)

Antona Marcolina

Corsia Stadion št. 3

blizu poznane prodajalnice likerjev g. Franca Žitka.

Velika zaloga žveplja

iz Rimskega in iz Sicilije I. vrste. — Mirodilje, barve, petrolje, firneš, čopki, mineralne vode, fluid za kuje od dra. Kwizda itd. 6—2

Alojzija Mayer-jeva

trgovina piva v STEKLENICAH v Ljubljani priporoča izvrstno exportno marcno pivo iz pivovarne bratov Kozler-jev v zabojih po 25 in 50 steklenic.

Garantira se šest mesečna obstojnost tega piva. 3—24

C. k. privilegirano društvo

Vaše blagorodje!

Dolgo časa sem bolehal na kataru v želodcu in hudej mrzlici in sem vkljub zdravniški pomoči tako oslabil, da skoraj nisem mogel hoditi. In tu sem se odločil kakor gotova pomoč pri vseh slabostih prebavljanja, posebno pri presedanju, po kisle m dišečih riganju, napenjanju, bluvanju, pri bolečinah v telesu in želodcu, želodčnem krču, prenasajanju želodca z jedmi, zasliženju, krvnem navalu, hemoroidah, ženskih boleznih, boleznih v črevih, hipohondriji in melanholiji (vseled slabega prebavljanja); on oživilja vso delalnost prebavljanja, aela zdravo in čisto kri in bolno telo dobiva zopet poprejšno moč in zdravje. Vsled te izvrstne moči je postal gotovo in potrjeno ljudsko domače zdravilo ter se sploh razširil.

Nagla in gotova pomoč za želodčne bolezni i njih nastopke.

Ohranitev zdravja

je odvisna zgolj od ohranitve in pospeševanja dobrega prebavljanja, ker ta je glavni pogoj zdravja in telesnega in dušnega dobrega čutenja. Najbolj potrjeno DOMAČE ZDRAVILLO, prebavljanje vrediti, doseči primerno mešanje krvi, odpraviti pokvarjene nezdrave krvne dele, to je uže več let sploh znani in priljubljeni

dr. ROSA življenski balzam.

Napravljen iz najboljših, zdravniško najkrepkejših zdravilskih zelišč, potrjen je posebno kakor gotova pomoč pri vseh slabostih prebavljanja, posebno pri presedanju, po kisle m dišečih riganju, napenjanju, bluvanju, pri bolečinah v telesu in želodcu, želodčnem krču, prenasajanju želodca z jedmi, zasliženju, krvnem navalu, hemoroidah, ženskih boleznih, boleznih v črevih, hipohondriji in melanholiji (vseled slabega prebavljanja); on oživilja vso delalnost prebavljanja, aela zdravo in čisto kri in bolno telo dobiva zopet poprejšno moč in zdravje. Vsled te izvrstne moči je postal gotovo in potrjeno ljudsko domače zdravilo ter se sploh razširil.

1 steklenica 50 kr., dvojna steklenica 1 gl.

Na tisoče pohvalnih pisem lahko vsak pregleda. Pošilja se na frankirana pisma proti povzetju zneska na vse strani.

Svarjenje!

Da se izogne neželjenim napakam, zato prosim vse p. n. gg. naročnike, naj povsodi izrečno dr. Rosov življenski balzam iz lekarn B. Fragner-ja v Pragi zavajajo, kajti opazil sem, da so naročniki na več krajih dobili neuspešno zmes, ako so zahtevali samo življenski balzam, in ne izrečno dr. Rosovega življenskega balzama.

Pravi dr. Rosov življenski balzam

dobi se samo v glavni zalogi izdelalca B. Fragner-ja lekarna «k črnomu orlu» v Pragi, Ecke der Spornergasse Nr. 305—3.

Čudovite kapljice Sv. Antona Padovanskega.

To priprosto in naravno zdravilo je prava dobrodejna pomoč in ni treba mnogih besedi, da se dokaže njihova čudovita moč. Če se le rabijo nekoliko dni, olajšajo in preženejo prav kmalu najtrdovratnejše želodčne bolezni. Prav izvrstno vstrežajo zoper hemoroide, proti boleznim na jetrih in na vranici, proti črevesnim boleznim in proti glistam, pri ženskih mlečnih nadležnostih, zoper beli tok, božjast, zoper scropok ter čisti pokvarjeno kri. One ne preganjajo samo omenjenih bolezni, ampak nas obvarujejo tudi pred vsako boleznijo. (10)

Prodajajo se v vseh glavnih lekarnicah na svetu; za naročbo in pošiljavo pa edino v lekarnici Cristofaletti v Gorici, v Trstu v lekarni E. Zanetti i G. B. Rovis, G. B. Faraboschi in M. Ravasini. Ena steklenica stane 30 novcev.

Varovati se je pokvarjenih posnetkov, s katerimi se zavolj želje po dobičku tu pa tam ljudstvo goljufa, dasi nimajo nobene moči in vrednosti.

Blago za obleko

le iz trpežne, dobre volne, za srednje visokega moškega, po 3-10 metrov na obleko za gld. 4-96 a. v. iz dobre volne; 8— a. v. iz boljše volne; 10— a. v. iz fine volne; 12-40 a. v. iz dokaj fine volne.

Ogrinjala za na pot, komad po 4, 5, 8 in 12 gld. Najfinija odela iz volne, hlače, povrhnje suknje, spodnje suknje, odela za dež, običajno debelo suknjo, debelo trpežno suknjo, česalno blago, ševjo, triko, prestrala za gospe in biljard, peruvijansko, dosking priporoča

I. STIKAROFSKY,

tovarnična zaloga v Brnu.

ustanovljena i. 1866. Uzorce brezplačno. Uzorne pole za gospode krojače nefrankirane. Poštne povzetnice nad 10 gld. brezplačno. Ker mnogo p. n. naročnikov meni popolno zaupa in si dovoljajo naročevati blago, ne da bi prašali i videli dotičnih uzorcev, po tem takem naj se mi tako naročeno blago, ako ne bi ugajalo, nazaj pošlje. Uzorci črnega peruvijana in doskinga se ne razpošiljajo, naročila se vrše le na zaupanje. Ker jaz pri svojih svetovnih poslovih dobivam na dan na stotine pisem, molim p. n. naročnike svojo addresso točno izpolniti in če je le moč, naj se ogiblje sklicevanja na prejšnje dopisnice, kajti trazenje teh nam proužroča mnogo težkoč.

Dopisnice se primajo v teh le jezicih: v nemškem, madjarskem, českem, poljskem, italijanskem in francoskem. (24—19)